

DECIZIE

02 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevsciaia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Filipenco împotriva Irinei Oleinic, intervenient accesoriu Compania de Asigurări "Donaris Viena Insurance Group" Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 august 2017 Filipenco Anastasia s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Irinei Oleinic, solicitând încasarea sumei de 30000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 50949 de lei cu titlu de prejudiciu material.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin sentința din 04 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, menținută prin decizia din 12 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău, Oleinic Irina a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale, echivalentul a 4500 de lei. În cadrul procesului penal nominalizat Filipenco Anastasia a fost recunoscută în calitate de parte vătămată.

Reclamanta a menționat că fapta social-periculoasă imputată pârâtei este exprimată prin încălcarea regulilor de securitate a circulației mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății. Astfel, s-a constatat că la 20 august 2016, aproximativ la ora 13:45 Oleinic Irina deplasându-se cu autoturismului de model xxxx, n/î xxxx, pe str. xxx din direcția str. xxx, efectuând manevra de virare la stingă pe str. xxxx, mun. Chișinău nu a manifestat atenție sporită la circulație și a tamponat un pieton. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2924/D din 07 octombrie 2016, s-a constatat xxxxx, xxxxxx, xxxxxx, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii xxxxxx, ce au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie a sănătății.

A invocat reclamanta că la solicitarea pârâtei, vinovată de comiterea accidentului, până la trimiterea cauzei penale în instanța de judecată, au avut loc negocieri cu privire la compensarea prejudiciului material și repararea daunei morale în vederea încheierii unei tranzacții, care ar fi influențat pozitiv la calificarea acțiunilor acesteia și aplicarea unei pedepse mai blânde, fiind convenită despăgubirea integrală în sumă de 60000 de lei. Oleinic Irina nu și-a îndeplinit obligațiunea asumată, fapt care a determinat-o pe reclamantă să se adreseze în instanța de judecată cu prezenta acțiune. Astfel, în legătură cu acțiunile culpabile ale pârâtei, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii respective, i-a fost cauzat prejudiciu de ordin material și moral. Prejudiciul material se exprimă prin cheltuielile financiare suportate pentru asistența medicală acordată și tratamentul de reabilitare recomandat, asistența juridică, venitul ratat.

Reclamanta a menționat că conform recomandărilor prescrise din 02 decembrie 2016, referitor la tratamentul de reabilitare, era necesar: evitarea efortului fizic, xxxxx, tratament xxxxx; xxxxx, xxxxx. După o cură de tratament fizioterapeutic de continuat: xxxxxx.

Reclamanta a menționat că efectuând un calcul al cheltuielilor suportate și care urmează a fi suportate pe viitor s-a constatat că costul tricoului deteriorat în urma accidentului rutier este de 250 de lei; asistența medicală acordată de ÎCS „Health Forever International” SRL (Medpark Spital International) în sumă de 7665 de lei; costul corsetului toraco-lombar constituie 1200 de lei; costul tricoului pentru ghips, 70 de lei; cheltuielile efectuate la Centrul de Medicină Legală-141 de lei; costul medicamentelor prescrise-1013,34 de lei; costul controlului după trei luni în sumă de 400 lei; costul tratamentului de reabilitare, termen de zece zile, reieșind din costul ședințelor-1320 de lei zilnic pentru fiecare zi x 10 zile = 13200 de lei; costul hidrojinezioterapiei (înot), termen de un an, câte o oră (trei ori pe săptămână) = 12 luni x 12 ore pe săptămână x 100 lei (o ședință 100 lei) = 14400 lei. Suma totală constituie 38339 de lei. Din calculul efectuat, pârâta nu a achitat nimic, fiind compensate parțial cheltuielile de către compania de asigurare în sumă de 9539,75 de lei. Astfel, suma restantă constituie 28799 de lei.

Partea reclamantă a relatat că referitor la asistența juridică acordată, costul acesteia constituie 7000 de lei, fiind exprimată prin reprezentarea intereselor la urmărirea penală, în cadrul căreia s-au înaintat demersuri cu privire la efectuarea expertizei medico-legale repetate și ridicarea înregistrărilor video de la Banca Comercială „Moldova Agroindbank” referitor la circumstanțele accidentului din 20 august 2016, s-a participat în cadrul negocierilor cu avocatul și persoana învinuită cu privire la achitarea despăgubirii, s-a participat la efectuarea acțiunilor procesuale, precum și prin reprezentarea intereselor în cadrul examinării cauzei penale în instanța de judecată, unde s-a participat în cadrul ședinței preliminare, s-a luat cunoștință cu materialele dosarului, s-a întocmit acțiunea civilă. Astfel, cheltuielile de asistență juridică sunt necesare, rezonabile și reale, care urmează a fi pe deplin compensate.

Reclamanta a afirmat că, conform recomandărilor prescrise referitoare la evitarea lucrului și efortului fizic, timp de trei luni, a fost obligată să folosească corset toraco-lombar. În această perioadă, deoarece nu a fost angajată în timpul muncii nu a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă și nu a avut niciun venit pentru a asigura un trai decent, în condițiile în care are la

întreținere o persoană minoră - xxxxx, anul nașterii xxxx, al cărui tată a decedat la data de 11 martie 2004. Astfel, venitul ratat, exprimat prin neobținerea salariului mediu lunar pe economie în sumă de 5050 de lei, prognozat în baza Hotărârii Guvernului RM nr. 879 din 23 decembrie 2015 „Cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016” constituie pentru trei luni, suma de 15150 de lei. Astfel, în total prejudiciului material cauzat constituie suma de 50949 de lei.

Filipenco Anastasia a considerat că pe lângă prejudiciul material cauzat în sumă de 50949 de lei, prin acțiunile pârâtei i s-a cauzat și o daună morală, care reprezintă rezultatul dăunător direct de natură nepatrimonială al faptei ilicite și culpabile, prin care s-a adus o vătămare valorilor și drepturilor extrapatrimoniale, ce sunt strâns legate de personalitatea umană, prin vătămarea medie a sănătății, pârâta i-a provocat dureri fizice insuportabile în regiunea coloanei vertebrale, care au avut o durată îndelungată timp. Astfel, suma de 30000 de lei este pe măsură să compenseze dauna morală cauzată pentru durerile fizice provocate în urma accidentului rutier. Totodată pârâta nu a conștientizat caracterul social-periculos al faptei comise, iar recunoașterea faptei și așa numita „căință sinceră” exprimată în cadrul urmăririi penale, cercetării judecătorești, nu are un caracter sincer și obiectiv, deoarece s-a urmărit un singur scop - de a evita aplicarea unei pedepse penale mai aspre, fapt, confirmat prin depunerea cererii cu privire la examinarea cauzei penale conform prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, aceasta fiind limitată la discursul procurorului, apărătorului și inculpatului. În acest sens, atitudinea regretabilă pentru fapta comisă era posibil de realizat din partea pârâtei în cazul unei tranzacții de împăcare, care a fost negociată, aceasta exprimând acordul și promițând că va face tot posibilul pentru a achita despăgubirea, însă nu s-a ținut de cuvânt, declarând numai în cadrul ședinței preliminare că, valoarea acesteia este esențială.

Prin încheierea protocolară din 30 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost atrasă în proces ca intervenient accesoriu CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA.

Prin hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, cererea de chemare în judecată înaintată de Anastasia Filipenco a fost admisă parțial; s-a încasat de la Irina Oleinic în beneficiul Anastasiei Filipenco cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3500 de lei, prejudiciul moral în sumă de 20000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3500 de lei, în total suma de 27000 de lei; s-a încasat de la Irina Oleinic taxa de stat în sumă de 250 de lei. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

Prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de apel depusă de Oleinic Irina și a fost admis în parte apelul declarat de Filipenco Anastasia; a fost casată hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central în partea respingerii capătului de cerere privind repararea prejudiciului material sub formă de venit ratat și în această parte a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost admis capătul de cerere în această parte; s-a încasat de la Irina Oleinic în beneficiul Anastasiei Filipenco venitul ratat în sumă de 15150 de lei. În rest, apelul declarat de Filipenco Anastasia a fost respins și a fost menținută hotărârea instanței de fond.

La 04 ianuarie 2019, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 123), Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevșcaia, a declarat recurs

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei contestate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că quantumul cheltuielilor nu au fost probate prin Avize ale organului medical abilitat, iar sumele prezentate în cererea de chemare în judecată sunt prezumate a fi cu titlu orientativ. De asemenea, a remarcat că instanța de judecată poate dispune compensarea cu anticipație a cheltuielilor suplimentare pe care persoana vătămată cu certitudine urmează să le suporte, drept excepție, în situația în care reclamanta ar fi prezentat probe indubitabile referitoare la imposibilitatea efectuării acestor cheltuieli. La caz, situația financiară a reclamantei nu a suferit modificări considerabile, rezultate drept consecință a faptei încadrate în art. 264, alin.(1) Cod penal, or nu au fost prezentate temeiuri de deducere a unui declin a stării materiale a acesteia.

Concomitent, a menționat că conform art. 25 a) Legii nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, în cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător. Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Grup” SA, în baza cererii nr. 3216/16 din 15 noiembrie 2016, depuse de către Irina Oleinic, a stabilit că daunele materiale suportate de către Anastasia Filipenco constituie 9539,75 de lei, dispunând achitarea sumei în numerar, fapt confirmat prin dispoziția de plată nr.00000471 din 21 martie 2017.

Referitor la repararea prejudiciului moral cauzat, condiționat de vătămarea medie a integrității corporale, prin provocarea durerilor fizice insuportabile în regiunea coloanei vertebrale, recurenta a accentuat că conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului echivalent bănesc. Prejudiciul moral constituie o formă distinctă a prejudiciului civil ce declanșează răspunderea delictuală. Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului (dacă vinovăția este condiție a răspunderi) și de măsură în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. În contextul dat, recurenta a opinat că suma de 30000 de lei este nejustificată.

Cu referire la venitul ratat, recurenta a susținut că conform art. 14 Cod civil, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat). Conform art. 1418 alin. (3) Cod civil, la determinarea salariului nerealizat (venitul ratat) nu se iau în considerare pensia de invaliditate și alte indemnizații, plătite persoanei vătămate pe linia asigurărilor sociale de stat, acestea din urmă neavând la recuperarea prejudiciului cauzat sănătății o destinație compensatorie. În contextul prevăzut de legislație, la soluționarea litigiilor privind recuperarea daunelor legate de vătămarea sănătății ori a integrității corporale se va avea în vedere că prejudiciul recuperabil în legătură cu pierderea sau diminuarea capacității de muncă cu caracter permanent ori pe o durată de timp ce nu

poate fi determinat se calculează în mod diferit în dependență de faptul dacă victima este o persoană majoră sau un minor.

Atunci când victima este o persoană majoră, încadrată în câmpul muncii, ea va fi îndreptățită să primească sub formă de prestații periodice venituri lunare de care a fost lipsită ca urmare a vătămării suferite. În cazul când victima, deși majoră, nu este încadrată în muncă, stabilirea pagubei și a despăgubirilor se va face ținându-se cont de veniturile pe care le obține ea, dacă ar fi desfășurat o activitate în interes propriu inclusiv valoarea prestațiilor în gospodăria personală activitatea sa ca muncitor zilier sau în raport cu altă ocupație asigurându-se astfel repararea a prejudiciilor. La caz în ședință de judecată s-a stabilit că intimata (reclamanta) nu este angajată în câmpul muncii și nici nu a fost angajată la momentul cauzării faptei infracționale a accidentului rutier. Intimata nu a prezentat probe care ar demonstra sursa sa de venit sau activitatea sa în calitate de muncitor zilier sau vre-o altă ocupație, respectiv, nu este îndreptățită de a pretinde încasarea venitului ratat pentru 3 luni de evitare a efortului fizic, în suma de 15150 de lei.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 20 septembrie 2018 și expediată în adresa participanților la proces la 03 octombrie 2018, conform scrisorii de însoțire (f.d. 110).

Conform cererii înregistrate de avocatul Veronica Grigorjevsciaia la 31 octombrie 2018 se confirmă recepționarea deciziei contestate la 07 noiembrie 2018.

Astfel, Colegiul menționează că recursul declarat la 04 ianuarie 2019, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 123), de către Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevsciaia, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 13 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevsciaia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat rezultă că, Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevsciaia, își exprimă dezacordul cu soluția pronunțată de către instanța de apel invocând precum că la judecarea apelului instanța ierarhic inferioară nu a luat în considerare faptul că sumele solicitate de către pârâtă în cererea de chemare în judecată nu au fost probate prin Avizele ale organului medical abilitat, ori, instanța de judecată poate dispune compensarea cu anticipație a cheltuielilor suplimentare pe care persoana vătămată cu certitudine urmează să le suporte, drept excepție, în situația în care reclamanta ar fi prezentat probe indubitabile referitoare la imposibilitatea efectuării acestor cheltuieli.

Colegiul analizând argumentele susținute de către recurentă în raport cu soluția adoptată de către instanța de apel la capitolul dat, consideră că Curtea de Apel Chișinău corect a reținut că instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre la aspectul fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

În contextul dat, Colegiul reține ca fiind pertinente speței prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Colegiul notează că temeiul răspunderii delictuale prin prisma normei de drept reiterate supra, este componenta delictului civil, care la rândul său constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale.

Așadar, componenta delictului civil include elementele obligatorii ca: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția, acestea fiind condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

Conform art. 1420 alin. (2) Cod civil, compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc.

Din materialele cauzei se atestă că culpa Irinei Oleinic a fost demonstrată în cadrul procesului penal, prin sentința nr. xxxx din 04 ianuarie 2017, prin care a fost

recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 25 u.c. (4500 de lei), soluție ce a fost menținută prin decizia din 12 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

Respectiv, Colegiul relevă că instanțele de judecată corect au stabilit că speței îi sunt întrunite condițiile pentru admiterea parțială a pretențiilor înaintate de Anastasia Filipenco, ori s-a constatat că Anastasia Filipenco pretinde la repararea prejudiciului material și moral care i-a fost cauzat prin vătămarea integrității corporale ca urmare a acțiunilor ilicite ale Irinei Oleinic, acțiuni ce întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal - încălcarea regulilor de securitate a circulației mijloacelor de transport de către persoana, încălcare care s-a soldat cu tamponarea pietonului – a Anastasiei Filipenco.

Din raportul de expertiză medico-legală nr. 2924/D din 07 octombrie 2016, s-a demonstrat că reclamantei Anastasia Filipenco i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de fractura corpurilor vertebrale L1, L2, excoriații la nivelul membrelor superioare, echimoze la nivelul cristei iliace pe stânga și membrele inferioare, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, ce au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie a sănătății.

La fel, materialele cauzei este anexată scrisoarea nr. 1847/17 din 26 iulie 2017, adresată Anastasiei Filipenco, prin care Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Groupe” SA i-a adus la cunoștință că în baza declarației de daune din 04 ianuarie 2017 privind cazul asigurat – accidentul rutier din 20 august 2016, produs din culpa șoferului autovehiculului de model „xxxx, n/î xxxx, Irina Oleinic, răspunderea ORCA a cărui a fost asigurată de Compania dată și soldată cu cauzarea vătămarilor corporale, Asiguratorul a pornit și a instrumentat dosarul de daune cu nr. RCAI0015 din 04 ianuarie 2017, iar conform dispoziției RCAI0015_2017 din 16 ianuarie 2017, despăgubirea de asigurare aferentă dosarului de daune instrumentat a fost stabilită în mărime de 9539,75 de lei. (f.d. 25)

Conform dispoziției de plată nr. 00000471 din 21 martie 2017 s-a eliberat Anastasiei Filipenco despăgubirea de asigurare indicată în dispoziția RCAI0015_2017 din 16 ianuarie 2017 în sumă de 9539,75 de lei. (f.d. 26)

În contextul dat, instanțele de judecată corect au dispus încasarea de la Irina Oleinic a prejudiciului material suportat pentru asistența juridică și cheltuielile de judecată în cauza penală în mărime de 7000 de lei și a prejudiciului moral suportat în rezultatul accidentului rutier din 20 august 2016 în mărime de 20000 de lei, or la baza unei hotărâri judecătorești nu pot fi puse doar actele ce indică anumite cheltuieli, fără a fi probate.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Așadar, Colegiul precizează că instanțele de judecată întemeiat au încasat cu titlu de prejudiciu material suma de 7000 de lei, ce constituie cheltuieli de asistență juridică și cheltuieli de judecată suportate de către reclamantă în cauza penală,

deoarece la materialele dosarului au fost anexate bonurile de plată ce confirmă reprezentarea intereselor reclamantei de către un avocat. (f.d. 27, 28)

Referitor la cerințele reclamantei privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul consideră că poziția instanțelor naționale sunt întemeiate și argumentate, or, instanțele de judecată la aprecierea cuantumului compensației prejudiciului moral au dat prioritar aprecierii întinderii consecințelor negative, ce includ disconfortul suportat, consecințele produse asupra reclamantei și a familiei sale, inclusiv de stresul și efectele psiho-fizice provocate ca urmare a tamponării reclamantei.

Articolul 1422 alin. (1) Cod civil, prevede că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 alin.(1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Aliniatul (2) al aceluiași articol, prevede că, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Raportând la caz, normele de drept enunțate supra, Colegiul menționează ca fiind relevant de a indica că la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, instanțele de judecată sunt în drept să ia în considerare și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

În condițiile elucidate supra, Colegiul reiterează că poziția instanțelor de fond și apel conform căreia s-a dispus încasarea de la Irina Oleinic a prejudiciului moral în beneficiul Anastasiei Filipenco, este indubitabilă, aceasta în condițiile în care, prin prisma prevederilor reiterate, prejudiciul moral se compensează dacă fapta ilicită care a adus atingere drepturilor patrimoniale a fost culpabilă, circumstanță elucidată și fundamentată pe un material probatoriu suficient.

Cu referire la pretenția reclamantei privind încasarea de la Irina Oleinic în beneficiul său a venitului ratat, Colegiul menționează următoarele.

Anastasia Filipenco în cererea de chemare în judecată a solicitat încasarea de la pârâtă a venitului ratat, invocând faptul că în perioada de reabilitare, timp de trei luni, nu a fost angajată în timpul muncii, nu a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă și nici nu a obținut un venit pentru a asigura un trai decent, în condițiile în care are la întreținere o persoană minoră al cărui tată a decedat la 11 martie 2004. Astfel, venitul ratat, exprimat prin neobținerea salariului mediu lunar pe economie în sumă de 5050 de lei, prognozat în baza Hotărârii Guvernului RM nr. 879 din 23 decembrie 2015 „Cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016 constituie pentru trei luni, suma de 15150 de lei.

Conform art. 14 alin. (2) Cod civil, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Articolul 1418 Cod civil, stabilește că, în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății – de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc.

Prevederile art. 25 alin. (1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006, statuează că, în cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător.

Aliniatul (2) al aceluiași articol, indică că, în cazul prevăzut la alin.(1), despăgubirea de asigurare va include: a) diferența dintre veniturile nete ale persoanei vătămate și indemnizația primită din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada spitalizării și a concediului medical – pentru persoanele salariate; b) venitul mediu lunar net realizat din activități desfășurate la ultimul loc de lucru de persoana vătămată, probat cu documente justificative – pentru persoanele care nu au calitatea de salariat.

Acordul dintre persoana păgubită și asigurător are un caracter total, necondiționat, definitiv și stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării acordului, pentru pagubele ce s-au acoperit pe această cale, cu excepția situației în care, ulterior plății despăgubirii pentru vătămări corporale, starea persoanei păgubite s-a agravat ori a intervenit decesul ei ca urmare a aceluiași accident.

Așadar, din normele de drept materiale precitate se atestă că despăgubirea de asigurare, în cazul vătămării corporale, se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător.

În speță, Anastasia Filipenco prin cererea de chemare în judecată solicită încasarea venitului ratat de la Irina Oleinic, fapt ce contravine legii speciale și anume a prevederilor art. 25 alin. (1), (2) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006, or, prevederile art. 1418 Cod civil se aplică în condițiile când mărimea prejudiciului evaluat depășește limitele răspunderii asigurătorului de răspundere civilă auto.

În materia respectivă prejudiciul apare sub forma venitului ratat în mărime de 15150 de lei, ca urmare a pierderii sau reducerii capacității de muncă suportate în legătură cu vătămarea sănătății.

În acest context, Colegiul menționează că, în cazul dat, anume asigurătorul urmează a se expune asupra cuantumului solicitat cu titlu de venit ratat și nicidecum Irina Oleinic, responsabilitate ce nu-i aparține, ori, drepturile persoanei păgubite prin accidentul produs pe teritoriul Republicii Moldova de un autovehicul aflat în posesiunea asiguratului se exercită față de asigurătorul de răspundere civilă auto, în limitele obligației stabilite prin prezenta lege.

De altfel spus, dacă mărimea prejudiciului cauzat la avarierea sau distrugerea de bunuri, sau în caz de vătămări corporale sau deces, depășește limitele răspunderii asigurătorului de răspundere civilă auto, obligația de plată a diferenței îi revine persoanei răspunzătoare de producerea accidentului (art.16 alin.(2) din Legea nr.414-XVI).

În speță, însă, limitele răspunderii asigurătorului nu au fost depășite și respectiv acțiunea nu urma a fi depusă împotriva Irinei Oleinic, ci - a asigurătorului.

Colegiul notează că la examinarea litigiilor legate de stabilirea despăgubirilor în cazurile vătămării corporale se va lua în considerare că legiuitorul a prevăzut diferite modalități de stabilire a despăgubirilor de asigurare: pentru persoanele păgubite care la momentul producerii cazului asigurat erau încadrați în câmpul muncii și pentru cei care la momentul accidentului de circulație nu aveau calitatea de salariat.

În aceste ordine de idei, Colegiul menționează că cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Filipenco împotriva Irinei Oleinic, intervenient accesoriu Compania de Asigurări "Donaris Viena Insurance Group" Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea venitului ratat urmează a fi respinsă.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevscăia și va casa decizia instanței de apel în partea admiterii cerinței cu privire la încasarea venitului ratat și în această parte va menține hotărârea primei instanțe, în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe se mențin.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), b), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Irina Oleinic, reprezentată de avocatul Veronica Grigorjevscăia.

Se casează decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Filipenco împotriva Irinei Oleinic, intervenient accesoriu Compania de Asigurări "Donaris Viena Insurance Group" Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, în partea încasării de la Irina Oleinic în beneficiul Anastasiei Filipenco a venitului ratat în sumă de 15150 de lei și în această parte se menține hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

În rest, decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Nina Vascan

Dumitru Mardari

Victor Burduh